

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. I. Materia, & forma Extremæ Unctionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

DE SACRAMENTO EXTREMÆ-VNCTIONIS. LIBER SEXTVS.

SACRAMENTVM Extremæ-Vnctionis est, *Vnctio exterior facta cum oleo benedicto in sensibus corporis infirmi à Presbytero, sub præscripta forma verborum, ad auferendas reliquias peccatorum, & corroborandum infirmum contra omnia mala, quæ solent tempore mortis imminere.* De illa ergo Theologi tractent, nos ea, quæ sunt pro Praxi, scitu necessaria, sic breviter expeditimus.

CAPVT PRIMVM.

De Materia, & Forma Extremæ-Vnctionis.

§. I. Materia Remota.

In remota Materia est Oleum olivarum ab Episcopo benedictum. Si verò scire cupis. An Oleum non benedictum sit apta materia ad valorem huius Sacramenti (nam certò est gravior illicita) & an Summus Pontifex possit concedere hanc benedictionem simplici Sacerdoti. Lege Emanuelẽ Sà Genuin. v. *Extr. Vnct.* n. 6. qui concedit prius ex his: Lege item eundem Expurgatum *ibidem*, qui vtrumque concedere videtur. Sed, & lege Castropalaum de *Extr. Vnct. part. 2.* qui cum communiter vtrumque probabilis negat. Hoc oleum jam benedictum potest in vase stanneo conservari, ut habet Ritual. Rom. de *Confess.* verum Religiosiores Parochi vsurpant communiter argenteum.

OLEVM NON BENEDICTVM, quatenus addi potest benedicto.

1. In eodem Rituali Romano, sic habetur. Oleum benedictum, si fortè infra annum aliquo modo deficiat, ut sufficere, non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico oleo benedicto in mingri quantitate superfluo, reparari potest. Hæc Rituale. Quod dum dicit (modico) insinuat totum Oleum non benedictum, quod addi benedictio, siue simul, siue successivè potest, non posse excedere quantitatem Olei benedicti, imò debet esse in parva quantitate, ut contra nonnullos latè probat Quintan. de *extr. Vnct. sing. 1.* Lege item de hac missionẽ Dian. p. 1. r. 3. v. 15. Ratio autem huius doctrinæ est, quia modicum illud non benedictum, quod additur Oleo benedicto non extrahit ab esse Olei benedicti.
2. Eadem autem ratio probat, Oleum Olivarum, cui addatur aliquod aliud genus Olei in parva quantitate v.g. Balsamum, Oleum Amygdalarum, vel simile, esse aptam materiam, quæ benedicatur in Oleum infirmorum, quia per parvam illam quantitatem non extrahitur à suo esse, sicut Vinum, si modica aqua immisceatur est apta materia consecrationis, &c. Ne igitur audias illos, qui nullam prorsus missionem Balsami in Oleo infirmorum admittunt.
3. Confirmatur Primo, nostra doctrina ex Sà Expurg. n. 16. *supra*, qui docet Oleum Rosaceum, vel Violaceum, si formam Olei amisit ob Violarum, vel Rosarum mistionem, non posse esse aptum ad Sacramentum hoc. Quasi dicat, si non amisit, aptum esse, at certè per modicam missionem non amittit.

5. Confirmatur Secundò, quia Suar. non putat d. 40. de *Sacr. sect. 1.* circa finem, & Henr. lib. 3. cap. 8. num. 2. esse sententiam improbabilem eorum, qui dicunt, olim Oleum Balsamo immixtum, vsui fuisse ad Vnctionem infirmorum: cum æquè pro Sacramento Confirmationis, atque pro Sacramento Extremæ Vnctionis benedicti ab Ecclesia fuerit consuetum. Profecto huius consuetudinis non alia esse poterat ratio, nisi, quia modica solet esse illa mixtura Balsami, quæ propterea Oleum in suo esse, seu substantia relinquit. Vides? Confirmatio invalidè fieret ex solo Oleo Olivarum, ut supra docui, quia pro illa requiritur Chrisma, id est Oleum Balsamo mixtum, at Extrema Vnctio sit validè in solo Oleo, sed, & validè in Oleo cum modico Balsamo, quia hoc modicum non remouet Oleum ab esse Olei.

OLEVM INFIRMORVM VETVS.

6. Interrogabis. An liceat ad administrandam Extremam Vnctionem vti Oleo benedicto præcedentis anni?
7. Respondeo. Vrgente necessitate, licere: at ea non urgente, validam quidem fore administrationem, sed ita illicitam, ut periculum sublit peccandi mortaliter. Scio, Emanuelẽ Sà Genuinum v. *Extr. Vnct.* n. 6. putare, adhiberi posse Oleum non eodem anno benedictum, cui sententiæ Sà *ibid.* expurgatus addit rationem; De solo enim (ait) Chrismate comburendo præceptum est C. *Fin. disp. 4. de Consecr.* Hæc ille; cuius rationis vis ea esse mihi videtur. Non præcipitur comburi Oleum Extremæ Vnctionis antiquum, ergo poterit servari; ergo ne sit otiosa, & frustranea conservatio, vti eo licet ad Sacramentum poterimus.
8. Huic sententiæ Emanuelis favet Leander *tract. 4. de Extr. Vnction. disp. 2. quest. 1. 1.* dicens, post longam consultationem cum multis Theologis, fuisse resolutum, vsurpantem prædictum Oleum vetus non peccare mortaliter.
9. Verùm Bonacina, Possévinus, Zambranus apud eundem Leand. sustinent, esse peccatum, vti Oleo alterius anni, licet non explicent, peccatum mortale sit, an veniale. Et quidem Leander *loc. cit.* ait, hos dicere, esse peccatum mortale, sed Castrop. de *Extr. Vnct. part. 3. n. 12.* ait, hos non explicare, an hoc peccatum mortale sit. Quinam ex his duobus Doctoribus verius referat, videat, qui otiosus est.
- Denique Castrop. *loc. cit.* sic habet. Cum gravis sit materia, vti Oleo veteris anni, si præceptum ad sit culpam gravem constituere debet. Hæc ille, sed non explicat, an huiusmodi præceptum ad sit.
- Ex his vides cur ego num. 7. dixi subesse periculum mortaliter peccandi, &c.
10. Sed, quando erit iudicanda vrgens necessitas, ita ut omne

omne peccatum evitetur? Respondeo, quando timetur praepropera infirmi mors, ut item, quando de ea dubitatur, quia in dubio favendum est periclitanti: quod iudicium, vel Medicus, vel prudens Vir dabit, & quidem benignè potius, quam rigorosè. In his ergo eventibus, si tempus non suppetat conquerendi novum, vtere veteri sine scrupulo.

§. II. Materia Proxima.

1. Proximam materiam dant quinque sensuum unctioes ex prædicto Oleo benedicto. Non enim probo sententiam aliquorum, quos referunt (sed reiciunt Suarez *om. 4. in 3. p. disp. 40. sect. 2. num. 8.* & Bellarminus *lib. de Extrem. Vnct. cap. 10.* putantes, sufficere unctioem cuiuslibet partis corporis: sic enim non verificaretur huius Sacramenti forma, quæ, ut videbimus, sensus ipsos exprimit signatè.

2. Dant quinque sensuum nempe Oculorum, Aurium, Narium, Oris, Manuum, intellige, vel locorum his sensibus vicinorum, si forte quis aliquo ex his careat. Quare unctio renum, seu lumborum, & unctio pedum, non sunt de necessitate Sacramenti, imo in fœminis illa in renibus, propter decentiam, semper omittenda est, & etiam in viris, quando difficulter moveri situ possunt: Illa autem in pedibus, solum ibi est exhibenda, ubi fert consuetudo, ut vtrumque cum aliis notat Castrop. *l. 4. de Extr. Vnct. p. 3. num. 3.*

3. Cum autem dictum est (Oculorum, Aurium, &c.) non ita intelligo, quasi sentiam ex necessitate Sacramenti inungendos esse utrosque Oculos, utraq; Aures, &c. satis enim est ad valorem, unum Oculum, unam Aures, &c. inungi; unde in casu necessitatis, idest periculi praeproperæ mortis, vel similis, unus ex singulis est inungendus. Dico, in casu necessitatis. Nam, quia gravis hæc res semper visa est Ecclesiæ, erit mortale extra necessitatem utroque sensus non inungere.

4. Quamvis autem Castrop. *l. c. n. 7.* doceat, hoc Sacramentum nunquam esse incipiendum ministrari, si timeatur, non posse omnes quinque unctioes perfici, tamen hoc ipse idem limitat pro casu necessitatis, adducitque Layman, aliosque. Nam, quando nullum (inquit) Sacramentum ægrotus suscepisset, timereturque decessurus ante finitas quinque unctioes, posset (addo ego, & deberet) sub conditione infirmus inungi in sensu magis obvio v.g. in Capite, pronuntiantem Sacerdote formam exprimentem quinque sensus, sic. *Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid per visum, per auditum, odoratum, gustum, & tactum deliquisti.* Neque hoc est contra Doctrinam *num. 1.* allatam ex Bellarmino, nunc enim cogor à necessitate providere infirmo, si forte possim &c.

5. Tandem moneo, unctioem singulorum sensuum tantam requiri, quanta sufficit, ut sit sensibilis, quamvis per unam gutturam, seu stillulam fiat, quia solum requiritur, ut verè possit dici sensus inunctus, ad quod quælibet sensibilis certo sufficit.

§. III. Forma Extremæ Vnctionis.

1. Forma huius Sacramenti sunt verba deprecatoria, & invalida essent, si viderentur indicativa, si viderentur imperativa. (quidquid aliqui pauci contradicant) quia in Orationis medium hoc Sacramentum instituit Christus Dominus, ut habetur Iacobi *5. orate super eum, &c.* Ea autem est huiusmodi per singulos sensus.

Ad Oculos. Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per visum deliquisti. Amen.

Ad Aures. Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per auditum deliquisti. Amen.

Ad Nares. Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

Ad Os, compressis labiis. Per istam Sanctam Vnctionem,

nam, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per gustum, & locutionem deliquisti. Amen.

Ad Manuum. Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per tactum deliquisti. Amen.

Ad Pedes. Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per gressum deliquisti. Amen.

Ad Lumbos, seu Renes. Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per lumborum delectionem deliquisti. Amen.

2. In prædicta forma puto probabilius, cum Hæreticis & aliis de Extr. Vnct. diff. 7. de necessitate, cum Hæreticis Sacramenti, non esse illud (Sanctam, nec illud) per se piissimam misericordiam, multo minus illud Sanctam, Nam cætera certum sit, esse de essentia, & omnia jacent (excipio illud, Amen) esse de præcepto, quod notat rectè Suarez *l. 4. in 3. p. d. 40. sect. 3.*

Tanquam verius item puto, essentialiter esse, unctioem, suam formam distinctè repetere, nec lumbos quinque unctioibus celeriter peractis viciem facere omnes sensus complectentem exprimere, in hunc modum. *Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam suam indulgeat tibi Deus, quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum, & tactum deliquisti.* Sicut igitur sub conditione id fieri poterit quando timor oioris: Et modo, §. 2. *num. 4.* significat.

3. Invocatio explicita Trinitatis, seu ejus mentionis, nec necessaria est, ut vult Castrop. *l. 4. de Extr. Vnct. d. 2. p. 4. n. 5.* nec consuetudine.

Vnctiones item expedire per modum Crucis, & per visum sit consuetum, tamen non est, ut vult Castrop. *l. 4. de Extr. Vnct. d. 2. p. 4. n. 5.* nec de necessitate Sacramenti, de præcepto gravi, unde, præcepto contentum, & talis dolo, quod certe ratum est, id omittit peccatum mortale non erit.

4. Si necessitas urgeat, ut si infirmus timeatur decessurus sine hoc Sacramento, adhiberi possunt plures sacerdotes, quorum singuli suas unctioes peragant, & singuli sub suis formis; nullo enim modo potest alter vngere, & alter formam proferre. Legi. Suarez *l. c. disp. 4. sect. 2. & 3.* Coninch. *d. 19. d. 3. fin.* Hæreticis Extr. Vnct. diff. 1. 1.

5. Si Sacerdos non possit progredi ad perficiendum hoc Sacramentum, supplenda ab alio Sacerdote, quæ restabant, rectè cum Divo Thoma, alioque Sacerdotibus de Extr. Vnct. *num. 10.*

§. IV. Modus, seu Solemnitas administrandi Extremam Vnctionem.

1. Pærochus, vel ejus jussu Sacerdos suppellectilem, & stola indutus (secus foret mortale, & periret vestes non suppetant, omitti debet Extremæ Vnctionis collationem, asserit Suarez *d. 1. 4. l. 1. d. 2. num. 2.* de quoquam debere omitti, docet Quintana, de Extr. Vnct. *l. 5. n. 4.* Cum quo sentio, quia in hoc Sacramento vis judicandus est defectus vestium, quare illa non solida decumbentis veilitati debent) Sacerdos inquit sic indutus, atque associatus Clerico (potest etiam Latine potest nullum advocare, si in promptu sit nequaquam sit, ut notat Layman *lib. 5. tr. 8. cap. 8. n. 1.* in gradibus locum ægroti, eundemque, confitenti se Sacramentum volenti, libenter audit, tum preces antecessores ad Sacramentum devoto fundit, quas preces, non possit peccato mortali omittere, nisi urgente necessitate, per Quintanam, & Bonacina. Addo libens, & nisi ex parte parvitas materię, ut si ex illis modica pars omittatur, ad modum Crucis, quam autem Crucis efformationem non esse sub præcepto modo docuimus, perindeque quod libet Vnctione, ipse idem inuncta loca tergit gressu, vel stupa, vel lana, vel simili, illa mutando ad linguam

CAPVT II.

De subiecto hujus Sacramenti.

1. **I**S qui validè & licitè potest Extremam-Vnctionem recipere, est Homo Viator Baptizatus, Vfus rationis compos; In gratia existens, seu putans in eadem existere; graviter infirmus, & denique, Qui in eodem periculo hoc idem Sacramentum non suscepit. Illustremus singula.

§. I. Viator.

2. **N**on ergo mortuus hujus est Sacramenti capax, Ei autem, de quo dubitatur, an expiraverit, non nisi sub conditione dandum est. Immo supra c. 1. §. 2. n. 4. dixi, ab eo conferendo abstinendum esse si prævideatur infirmus esse moriturus, antequam quinque vnctiones perficiantur, nec sit casus necessitatis, iuxta ibidem dicta.

§. II. Baptizatus.

3. **C**atechumenus, & multo magis infidelis Extremæ Vnctionis capax non est, quia Baptismus re ipsa susceptus, qui est Sacramentorum ianua, necessariò præcedere ad illi m. debet. Si autem accidat, aliquem graviter infirmum Baptizari in fine vitæ, statim à Baptismo, extremæ vngi poterit.

4. Quamvis autem ex congruentia soleat dicto baptizato in fine vitæ porrigi Viaticum prius, quam ei conferatur Extrema Vnctio, tamen cum hæc sint Sacramenta, quorum vnum ab alio non dependet, necesse non est, sub tanto rigore ejusmodi ordinem custodire. Ita Suarez de Extrem. Vnct. d. 44. sect. 1. n. 8.

§. III. Vfus rationis Compos.

1. **N**on quidem, quod actu ratione utatur, sed quod vsum rationis habuerit. Vnde licet Infantes perpetuoque ament & invalidè inungantur; Pueri tamen segetes, cum supponantur vsum rationis obtinuisse, validè, & licitè vnguntur: Non est autem necesse; ut mortaliter peccare potuerint, cum sit satis, si potuerint venialiter: Quare non sunt laudandi Episcopi, qui requirunt, puerum excessisse pubertatem: Et quamvis iuxta aliquorum probabilem sententiam, his septem annorum Pueris non liceat, dare Viaticum, pro quo suscipiendo expectandus est decimus circiter annus, tamen licebit, debeatque dari Extrema Vnctio; quia hæc sunt Sacramento disparata & Extrema Vnctio non requirit tantam discretionem, quantam illorum opinio requirit ad sumendam Eucharistiam. Dixi (iuxta aliquorum sententiam) nam ego sustinui in opuscul. meth. comm. c. §. 8. num. 14. posse, & debere, etiam his dari Viaticum.

2. An autem facis sit ad validam, licitamque vnctionem, solum posse peccare, saltem venialiter, unde licitum sit, siue pueris septennibus, siue aliis illam conferre immediatè post baptismum, quando moraliter certum est, nondum eos, ne venialiter quidem peccasse, duplex est sententia: affirmat Suarez loc. cit. d. 42. n. 8. alique innumeri, quia solum requirunt potentiam peccandi. Negat Ioan. Sanchez apud Leand. disp. 3. de Extrem. Vnct. q. 5. Ioan. Sanchez in select. d. 27. n. 18. & 19. quem sequitur Leand. l. cit. cum aliis, quia sic non verificaretur forma hujus Sacramenti, quæ dicit, Indulgeat tibi Deus quidquid peccasti, &c.

3. Vitæque sententia, saltem propter auctoritatem Doctorum, est probabilis: vnde fit, ut probabile item non sit Beatissimæ Virgini ministratum fuisse hoc Sacramentum.

vnctionis, quæ in vase mundo teponit, ad ea comburenda, combustionis cineres in Sacramentum proiecturus. Denique recitat Orationes consequentes ad Sacram Vnctionem, sub eodem peccati mortalis opere, (nisi necessitas excuset, vel parva materia) sicut diximus de similibus Orationibus antecedentibus.

2. Hoc Sacramentum ministrare sine lumine, non esse peccatum, bonum est scire, ut rectè notat Quintanadu. de Extrem. Vnct. §. 5. n. 4.

3. Superfunt tres quæstionculæ. Prima, quoniam digito hæc vnctiones sunt expeditæ?

Secunda, quæ pars manus ejus, qui non est Sacerdos est inungenda exterior, an interior, quam volam appellamus; ejus, inquam, qui non est Sacerdos, nam omnes scimus Rituale Romanum reformatum præscribere, ut Sacerdotes (qui iam fuerunt in vola manus sacro Chrismate vncti in exteriori manu inungantur, dum eis Extremæ Vnctionis Sacramento ministrantur.

Tertia, quid de inversione Ordinis vnctionum? 4. Respondeo, si de valore Sacramenti loquamur; Primo, quocunque digito ejusmodi Sacra Vnctio exhibetur; Secundo quæcunque pars manus inungatur; Tercio, à quocunque sensu mutato Ordine, incipiatur, validum erit Sacramentum, quia cum sic iam adfit vnctio à Christo instituta, adest iam, quod est de substantia: neque enim credibile sit Christum hominum voluisse, valorem tanti Sacramenti à circumstantiis tam levibus dependere.

5. Si vero loquamur de licito usu, puto non esse saltem mortale, quocunque digito exhibere vnctionem, vel exteriori manu non Sacerdotis inungere, quia hæc duo levia sunt.

6. At invertere ordinem Vnctionum, ita ut prius vngantur aures, quam oculi, &c. esse grave peccatum docet Castropalaus de Extrem. Vnct. p. 3. n. 11. his verbis, *Grave est peccatum, vixit contra Ecclesiæ consuetudinem, ordinem invertere.* (Hoc est, si prius ad aures, deinde in oculis, &c. Vnctio fieret) ut ex communi docet Suarez tom. 4. in 3. p. d. 4. sect. 2. fine, Emmanuel Sà V. Extrema Vnctio, num. 12. Bonacina aliis relatis d. 7. de Sacramentis quæst. unica p. 5. n. 20.

7. Perfecto animadverto, etiam doctissimos viros, labi interdum in adducendis Authotibus, siue ob Amantissimum, siue ob Typographorum incuriam; Legi locum Suarez à Castrop. citatum, ubi, non, (grave,) sed (aliquid) esse peccatum dicitur: At illud (aliquid) satis minus æquum illud (grave) Legi Emmanuel. Sà, tum g. nuium, tum expurgatum in editione Romana, qui nec, n. 12. citato à Castrop. nec in toto verbo Extrem. Vnctio hujus rei meminit. Legi Bonac. qui loco ab eodem citato, solum docet, Ordinem in vngendis quinque sensibus, non esse necessarium, necessitate Sacramenti, quia mutato ordine adhuc completa manet significatio, at de necessitate præcepti, ne verbum quidem.

8. Ego, si me consulis, puto non esse mortale; Excope semper contemptum, & scandalum, quæ certè raro hic contingere possunt, Ratio est, quia, ut in simili dictum est sæpius, hæc non est tanta variatio, ut mortalem culpam parere possit. Merito ergo dixit Suarez, esse aliquod peccatum, id est veniale, & fortasse citatus Castropalaus non discedit ab hac sententia. Cum enim illud (grave) non raro à Doctoribus ut Sanchez tom. 1. in d. 1. §. 6. num. 22. & 14. de matr. d. 23. n. 9. circa fin. Idem Castrop. tom. 3. d. 2. de voto p. 17. n. 6. fine; usurpetur pro gravi in genere peccati venialis, possumus opinari, Doctorum, voluisse duntaxat notare, peccatum hoc non fore ex peccatis venialibus levibus, sed in genere venialium, esse ex gravibus.